

EUROPEAN CONFERENCE

Conference Proceedings

VIII International Science Conference
«Science, trends and development
methods»

Desember 19 – 21, 2022

Tokyo, Japan

SCIENCE, TRENDS AND DEVELOPMENT METHODS

Abstracts of VIII International Scientific and Practical Conference

Tokyo, Japan

(December 19 – 21, 2022)

9.	Білоусова Н., Голодна К. ЕКСПРЕСНИЙ МЕТОД ОЦІНКИ ПРОТИКОРОЗІЙНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ГАЛЬВАНІЧНИХ ПОКРИТТІВ	42
ECONOMY		
10.	Андрусенко А.О. МОДЕЛЬ СИСТЕМИ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ	47
11.	Аніщенко Г.Ю. СПОСОБИ КАЛЬКУЛЮВАННЯ У ПЛОДОЯГІДНОМУ ВИРОБНИЦТВІ	50
12.	Бестужева С.В., Єфремова К.В. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ БЮДЖЕТУВАННЯ ВИТРАТ У СФЕРІ МІЖНАРОДНОГО ЗБУТУ	54
13.	Колодійчук А.В. SWOT-АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ КОМП'ЮТЕРНОГО ТЕХНОЛОГІЧНОГО КЛАСТЕРА НА ЗАХОДІ УКРАЇНИ	59
14.	Корнійко Я.Р., Духонченко К.О. ЛОГІСТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ДИСТРИБ'ЮТОРСЬКИХ КОМПАНІЙ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО РИНКУ УКРАЇНИ	65
15.	Москвіна А.О., Морозова А.Д. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ НА МІЖНАРОДНОМУ РІВНІ	69
16.	Омельченко В.О. СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ ЗБЕРІГАННЯ ТА КОМПЛЕКТАЦІЇ ТОВАРІВ НА СКЛАДІ	74
17.	Полятикіна Л.І., Хоменко Д.О. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ БІОЛОГІЧНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ І ВИХОДУ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА	76
18.	Руська Р.В. АНАЛІЗ ВІЙСЬКОВИХ ВИТРАТ ДЕРЖАВ СВІТУ МЕТОДАМИ КЛАСТЕРИЗАЦІЇ	80

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ БЮДЖЕТУВАННЯ ВИТРАТ У СФЕРІ МІЖНАРОДНОГО ЗБУТУ

Бестужева С. В.,

канд. екон. наук, доцент,

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Єфремова Катерина Віталіївна,

студентка 2 року навчання

другого (магістерського) рівня вищої освіти

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Сучасний розвиток підприємств України, які до війни активно працювали на закордонних ринках, мали стійкі конкурентні позиції та створювали передумови для подальшого ринкового розширення, супроводжується значними проблемами в організації зовнішньоекономічних операцій у період військової агресії росії проти України. На сьогодні нагальними є питання втримання ринкових позицій та збереження бізнесу, що обумовлює необхідність визначення як основного пріоритету оптимізацію витрат у зовнішньоекономічній діяльності. Так як збут є однією з основних складових сфери міжнародного бізнесу підприємств, то і витрати на збут повинні розглядатись у контексті витрат на здійснення зовнішньоекономічних операцій. Досвід великої кількості міжнародних компаній свідчить, що витрати на збут складають левову частку у загальних витратах. Тому їх детальний аналіз та аналіз методичного забезпечення їх врахування та оцінки є основою мотивації подальшого розвитку міжнародного бізнесу підприємства.

Слід зазначити, що в економічній літературі існує лише незначна частка робіт, яка присвячена саме цій проблемі.

Сучасна облікова система не передбачає виокремлення витрат зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД). Так, відповідно до Н(С)БО 1 витрати являють собою «зменшення економічних вигід у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які приводять до зменшення власного капіталу» [1], а їх відображення в обліку відповідно до П(С)БО 16 [1] відбувається «одночасно зі зменшенням активів або збільшенням зобов'язань». П(С)БО 16 також окреслює склад витрат, загальний порядок формування собівартості та розподілу непрямих витрат, але окремих рекомендацій щодо обліку витрат ЗЕД із детальним розробленням їх структури та класифікації у нормативній літературі не існує.

У роботі Вацик Н. О. розглядається поняття «витрати на експортну діяльність» та «витрати, пов'язані з експортом» і детально досліджується характеристика витрат на експортну діяльність [5].

В роботі Вакульчик О. М. та Дубицького Д. П. на основі узагальнення існуючих методичних підходів до аналізу зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД), запропоновано три групи показників, такі як показники ефективності

експорту; показники ефективності імпорту; показники ефективності ЗЕД, що передбачає окремий облік витрат на експорт та імпорт [4].

Отже, класифікація витрат ЗЕД для цілей управління являє собою досить розвинену систему, яка за умови відповідного та своєчасного інформаційного наповнення дасть можливість ефективно отримувати та аналізувати інформацію про витрати ЗЕД.

У зовнішньоекономічній сфері система бюджетування повинна охоплювати весь комплекс витрат, які супроводжують здійснення експортних та імпортних операцій.

З позицій категорії «система» розкривається наявна в бюджетуванні множина елементів, які утворюють певну цілісність та знаходяться у тісному взаємозв'язку між собою та середовищем, в якому функціонують. Вважаємо, що визначення бюджетування як комплексної системи, найбільш точно характеризує його сутність.

Насамперед слід зазначити, що визначення сутності бюджетування доцільно розглядати з позицій ґрунтовного аналізу визначення сутності поняття бюджету.

Підприємство як об'єкт бюджетування є складною соціально-економічною системою зі своєю специфікою діяльності. Це обумовлює системний підхід до процесу бюджетування для відображення зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Його суть полягає в реалізації вимог загальної теорії систем, згідно з якою кожен об'єкт у процесі його дослідження розглядається як велика і складна система й одночасно як елемент ще більшої системи.

Системний підхід до бюджетування у сфері міжнародного бізнесу означає, що підприємство, в якості об'єкту бюджетування, виступає як цілісна модель, що характеризується певним набором параметрів (планових показників). Тому складання бюджету на певний період є не що інше, як моделювання, де в якості вихідних беруться параметри стану підприємства на початок бюджетного періоду, планові показники обсягів реалізації пива з урахуванням одержання відповідних доходів. Процес бюджетування включає теоретичні, методичні та організаційні складові.

З урахуванням специфіки ведення бізнесу з іноземними контрагентами можна виділити основні особливості підприємств – суб'єктів ЗЕД, а саме:

1) стосовно мети управління, то варто відзначити, що керівники сприймають процес бюджетування не як метод управління підприємством, а лише як інструмент збору та обробки даних з метою проведення аналізу та складання фінансової звітності. На основі проведеного аналізу, можна сказати, що система бюджетування має базуватися на даних аналітичного обліку, а також формувати оперативну звітність для контролю та аналізу діяльності будь-якого структурного підрозділу підприємства;

2) для визначення принципів бюджетування на підприємстві необхідно сформулювати перелік основних вимог щодо організації запровадження бюджетування, як наприклад:

визначеність часових границь бюджетного періоду;

правильне виділення центрів відповідальності та їх керівників, що забезпечують виконання показників бюджетів;

розгляд декількох можливих варіантів розвитку ринкових виробничих ситуацій;

корисність інформації для прийняття управлінських рішень;

врахування структури бізнесу та факторів зовнішнього та внутрішнього середовища;

взаємозв'язок бюджетування із системою управлінського обліку;

використання єдиної нормативної бази у бюджетуванні та стратегічному плануванні;

участь у бюджетуванні всіх підрозділів підприємства та оперативний контроль за виконанням бюджетів;

наявність системи мотивації, скерованої на виконання працівниками показників бюджетів;

3) з огляду на зовнішньоекономічну специфіку діяльності підприємств, для організацію діяльності бюджетного планування окремих структурних підрозділів (центрів відповідальності) та підприємства у цілому, доцільно запровадити наскрізну систему бюджетів. Основними перевагами цієї системи, є те, що вона дає можливість встановити жорсткий бюджетний контроль за надходженням і витрачанням коштів, створити реальні умови для формування ефективної фінансово-господарської та зовнішньоекономічної діяльності суб'єкта господарювання. Виходячи з вищесказаного, доцільним є застосування методів бюджетування витрат за центрами відповідальності. Основними перевагами такого методу є забезпечення:

можливості контролю показників діяльності підприємства;

бюджетування «від досягнутого», використовуючи принцип нарощування (розрахунок бюджетів на підставі звітних показників попереднього періоду з урахуванням перспектив діяльності у майбутньому періоді);

нормативного бюджетування, яке передбачає розрахунок бюджетних показників на основі норм та нормативів;

неперервного бюджетування, яке дає змогу за результатами виконання бюджетів за певний мінімальний період вносити корективи і зміни до бюджетів залишкового бюджетного періоду та розробляти бюджети на мінімальний бюджетний період;

послідовного бюджетування – з огляду на порядок розроблення бюджетів та зустрічного бюджетування, враховуючи планові обсяги виробництва, потужність підприємства та забезпечення основною сировиною [12] .

Після того, як було прийнято рішення щодо запровадження системи бюджетування на підприємстві визначається порядок її здійснення. З проведеного аналізу етапів здійснення системи бюджетування витрат на здійснення експортних та імпорتنих операцій, можна виділити основні з них (рис 1.)

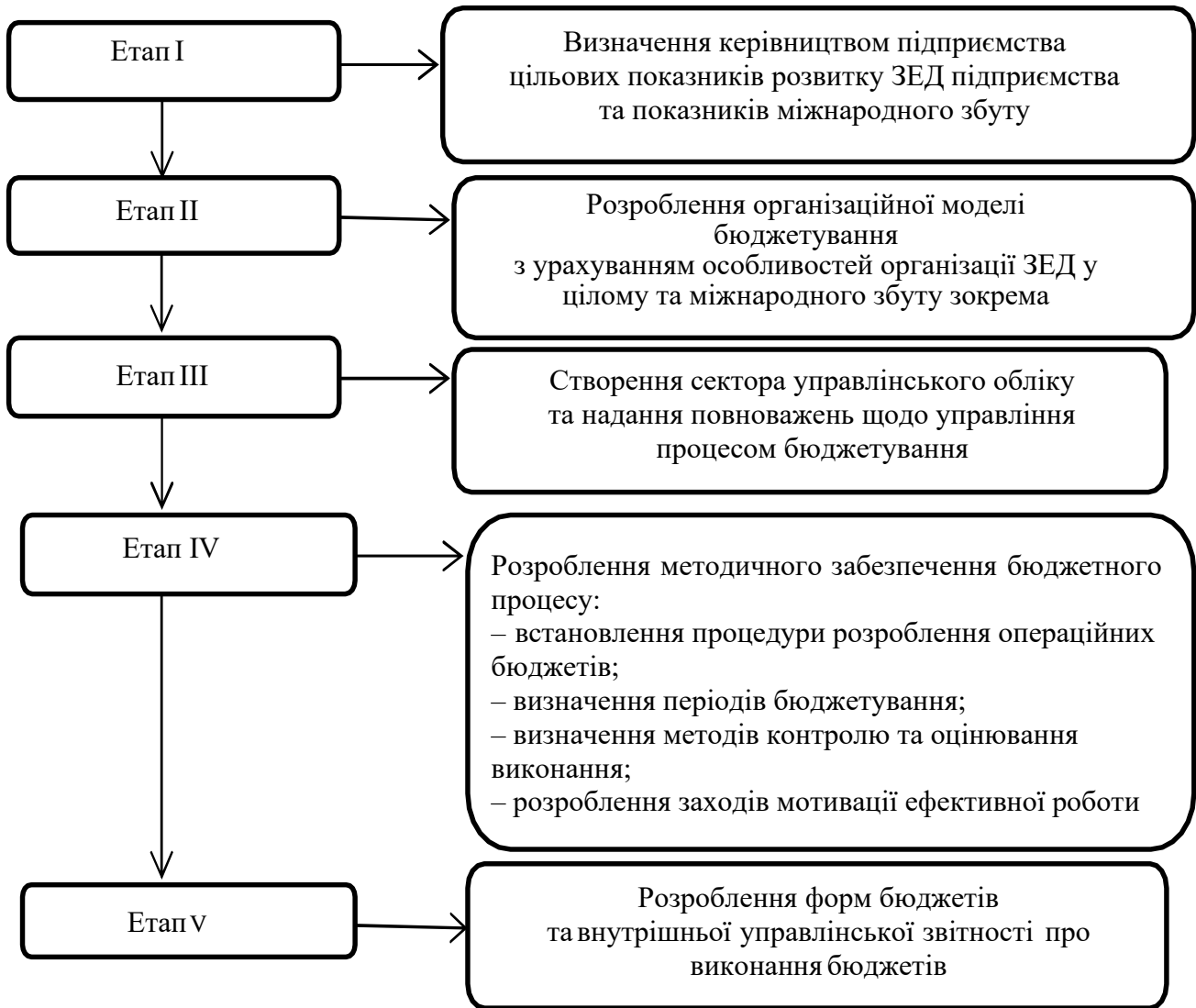

Рис. 1.Послідовність запровадження бюджетування витрат у сфері міжнародного збуту.

З наведеної вище схеми, видно, що керівництво підприємства бере на себе найважливіші рішення по впровадженню системи бюджетування, а саме:

терміни формування бюджетів,

перелік відповідальних осіб за їх формування,

терміни подання бюджетів для розгляду та затвердження,

порядок контролю за виконанням бюджетів виробничих і номінальних центрів витрат

аналізу результатів діяльності центрів відповідальності для прийняття управлінських рішень.

Однак безпосередньо бюджетуванням у сфері збуту займаються менеджери відділу збуту або ж при наявності – відділу логістики. Справа в тому, що значна кількість вітчизняних підприємств при формуванні організаційної структури управління концентрує увагу саме на організації збуту продукції на закордонні ринки і не враховує, що даний процес повинен бути оптимізованим. І оптимізація і починається саме зі збутових витрат, обсяги яких значно впливають на ціну, а

отже і на ефективність зовнішньоекономічної діяльності у цілому. І саме за рахунок бюджетування збутових витрат вдається виявити «вузькі місця» у їх формуванні та розробити заходи з їх оптимізації. Тому саме впровадження логістичної концепції у міжнародну збутову діяльність підприємства на сьогодні є запорукою його успіху на закордонних ринках [2].

Отже, бюджетування є методом оптимізації витрат у сфері міжнародного збуту, заснованим на складанні оперативних, місячних, квартальних та річних бюджетів і пов'язуванні їх із стратегічними цілями (за допомогою системи збалансованих показників), що дозволяє, як мінімум, зробити появу витрат передбачуваним. Впровадження системи бюджетування у зовнішньоекономічну діяльність у цілому та у збутову сферу підприємств - суб'єктів зовнішньоекономічних операцій сприятиме більш детальному виокремленню витрат, пов'язаних з проведенням зовнішньоекономічних операцій, їх розрахунком та пошуком шляхів оптимізації, що обумовлює необхідність дослідження існуючої методів оптимізації витрат.

Література:

1. Бабіч В.В., Сагова Н. В. Фінансовий облік (облік активів) : навч. посібник К. КНЕУ, 2006. 282 с.
2. Бестужева С. В., Козирєва К. М. Особливості впровадження логістичного підходу в управління міжнародною збутовою діяльністю підприємства. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2018. №1 (59). С. 13-19.
3. Бюджетування як система забезпечення інноваційного розвитку підприємств : моногр. / [С.А. Ткаченко, О.М. Потишняк, О.О. Артеменко, С.О. Заїка] ; за ред.. С.А. Ткаченка. Харків : Міськдрук, 2012. 160 с.
4. Вакульчик О. М., Дубицький Д. П. Аналіз ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства. *Вісник Академії митної служби України : наук. журн. Д. . Сер. Економіка*. 2012. № 2. С. 75–82.
5. Вацик Н. О. Витрати на експортну діяльність: сутність, склад та загальна характеристика. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2012. №1. С. 68-74.
6. Даниленко О. Упровадження системи бюджетування на шляху досягнення безбитковості та високої конкурентоспроможності промислових підприємств України. *Економічний вісник Донбасу*. 2014. № 1 (35). С. 115–119.